

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:
Pe un an . . . . . 100 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concerte edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 90 Lei, până la 200 de cuvinte 120 Lei, de aci în sus 150 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 50 „		
Pe un pătrar de an . . . . . 25 „		
Un număr . . . . . 2 Lei.		
Pentru străinătate pe un an . . . . . 150 Lei.		

Rolul bisericii ortodoxe în trecutul neamului nostru românesc.*

„Nu vrerile stau sub cârma omului, ci bietul om sub cârma vremii”.
Miron Costin

La trecutul nici unui popor nu se potrivește mai bine acest adevăr al înțeleptului cronicar, ca la trecutul poporului românesc. Însă conștiința trecutului este condiția primordială pentru afirmarea vieții noastre în prezent și a făuririi unui viitor mai bun. La trecut să recurgem în momentele însemnate ale vieții bisericii și națiunii noastre, căci trecutul ne va spune și va arăta cărările dubioase, ce avem de străbătut în lumea necunoscută a zilei de mâine. El ne va învăța să răbdăm cum am suferit în trecut; să muncim, după cum n'am fost lăsați să muncim în trecut; să trăim liberi, cum am fost împiedecați a muri în trecut.

Indepărtatul nostru trecut glorios este și mare, căci strămoșii noștri romani cu cultura și cu spada departe dus-au faima numelui de roman. După lungul suiș — porunca legii eterne — steaua lor apuse. Pe ruinele faimosului imperiu de altădată popoare noi se așează, state noi și tinere se iviră. Din puternicile și neperitoarele rădăcini ale gigantului trunchiu răpus vlăstare noi se iviră: la gurile Dunării răsări poporul românesc. În sângele lui tânăr acesta, deodată cu nașterea sa de neam nou, primi în firea sa nouă noua evanghelie, evanghelia mântuirii prin Christos: poporul român s'a născut creștin. Tihnită și înfloritoare viață ducea el pe plaiurile fericitei Dacie. Aceasta însă fu de durată scurtă și un lung șir de secolii întunecați se sălășluiră pe orizonturile ei senine. O urgie cerească părea a se fi năpustit asupra neamului nostru; era puhoiul de barbari, pe care orientul

il vărsa mereu și-i făcea scurgere spre apus. Urmă apoi diavolul în chipul stăpânitorului barbar și tiran, ce părea că luase înțintă spre a extermina acest popor blând și cucernic. Sufărințele lui milenare fură însă pragul, botezul, prin care i-se dădu de cătră dreptatea dumnezească și lumească drept la o viață nouă și liberă. Expiția îndelungată, la care vremile grele îl supuse, îi oțeliră Românului sufletul, virtutea i-o întări, dar îi încolți tot odată și nădejdea în senitatea zilei de mâine. „că năcazul răbdare lucrează, iar răbdarea curățire, iar curățirea nădejde”.

Cine îi întăria însă puterea de rezistență în mijlocul ispitirilor ascunse ori a atacurilor fațșe ale puternicilor vremii? Cine-i dădea serul întăritor în lupta grea și continuă pentru lege și moșie bietului Român chinuit și urgisit? Iată vedem deslușindu-se din negura vremilor sfânta aripă a bisericii, care apăra și adunbra tot ce era românesc! În sfântul ei lăcaș ardea, alături de candela lui Christos, candela sufletului românesc! După cum Isus Christos a fost mântuitorul omenirii, în aceeași măsură biserica noastră dreptcredincioasă a fost mântuitoarea națiunii române. Cucernicul lăcaș se desfășoara de-alungul seriilor de veacuri tulburi, deși modest și umilit, totuși demn și triumfător. Zidurile ei nu erau de piatră ori granit, în schimb sufletul ei — inimile credincioșilor — erau tari și neștrămutate. O alcătuire sărăcicioasă de lemn, ori numai o peșteră rece, înaintea căreia era înfiptă crucea: iată aspectul unei bisericuțe din trecutul îndepărtat. Acolo însă, pe vârfurile păduroase ale Carpaților, „departe de pământ, aproape de cer” duceau o viață mai curată, mai evlavioasă. Odată cu laptele mamei, copiii primiau cele mai adânci sentimente religioase, cari în lupte făceau din ei eroi, căci luptau pentru lege și moșie. „Legea” și moșia erau cele mai sfinte datorinți, cele mai înalte cauze pentru cari strămoșii nesocoteau chiar

* Disertație ținută de clericul Nicolae Cornean la ședința festivă a Societății de lectură „Ioan Popasu”, în 2 Februarie 1925.

vieții lor. Subt „legea“ sa Românul înțelegea credința creștinească și românească, că este creștin și tot odată român. În sufletul său, aceste concepte au concrescut și aproape s'au contopit. Iată de ce „legea românească“ era un simbol sfânt al vieții lui și cel mai puternic scut pentru păstrarea naționalității și a limbii. Cu drept cuvânt se zice deci, că „cel mai puternic zid al naționalității Românilor este biserica, este religia lor orientală, pe care ei numai prin ajutorul limbii lor naționale învață a o cunoaște“.

Pentru păstrarea acestor comori moștenite din moși-strămoși poporul românesc nu cunoștea ori nu doria să cunoască altă viață decât cea din familie și biserică. „Spre a-și conserva biserica așa precum o moștenise dela protopărinți — zice nemuritorul Gh. Barițiu — el a renunțat veacuri întregi la viața publică politică“. Crezul suprem era deci biserica; ea mângăia sufletele obidite și le mânia în lupta vieții și cea a vremurilor.

Respins din viața politică ori amărit de ea, rolul politic al Românilor în trecut este aproape șters. Preoților și îndeosebi episcopii aveau oarecare umbră de drepturi, și acelea însă numai pe hârtie. Mângăierea și îngrijirea de sufletele credincioșilor era mângăierea lor. De aceea stabilirea acești părinți sufletești o mulțime de sărbători, pentru a ușura cumva jugul greu al iobăgiei, ce mult apăsa pe grumazii lor trudiți. Scutul nobil al bisericii iată-l cuprinzând sub adăpost pe fiii ei credincioși.

Dar oare tentațiunile și greutățile de tot felul, îndreptate spre fii, nu loviau și în mamă? Biserica n'a fost ea expusă atacurilor fie fâțișe, fie ascunse ale mânilor vrăjmașe nouă? Ba din contră, după cum lupul caută să pună sub picioare întâiu pe păstor, ca astfel oile să nu le mai răpească cu greu, așa lupii bisericii și ai neamului doriau să răpună întâiu pe păstorul bun, pe care-l întrupa biserica, ca după aceea turma credincioasă, orfană de păstor, să cadă singură în cursa vicleanului. Biserica noastră a fost ispitită pe ascuns și fâțiș, a fost atacată întocmai, însă mână sacrilegă n'a îndrăznit a se pune pe sfântul ei altar. Oricât de înverșunate și intense au fost acele atacuri îndreptate spre ea, n'au fost într'atâta de nehibzuite, ca să fie duse la extrem. Fost-a ea considerată ca biserică tolerată, însă exterminării nu s'a dat!

Dar precum focul oțelește ferul, așa suferințele au oțelit mai mult puterea de rezistență a bisericii noastre și a credincioșilor ei. Dacă au fost ei eschiși dela viața politică și cea socială, apoi implicit erau închise pentru ei templele de cultură, școalele mai înalte, precum și cele de bază și peste tot orice centru luminător al spiritului. Cine iarăși altul s'a îndeletnicit cu acea-

stă hrănire atât de necesară a sufletelor, dacă nu biserica prin ierarchii ei? În trecutul mai îndepărtat, când năvălirile din răsărit erau în toiul lor, Românul abea-și putea scăpa biata-i viață și modestul său avut, de obicei turmasa. Timpul pentru o licărire mai înaltă a luminei lui spirituale nu era deci prielnic și nici nu-l avea măcar. Nu este însă acest lucru un demerit sau o lașitate pentru noi Români. Nu! Este — din contră — merit, că am supraviețuit suferințelor, că am trăit!!

Târziu, prin secolii XV. și XVI. începu a se însenina cerul României și ca urmare firească, scânteie în el lumina sufletului lui; iar luminile, cari au aprins facla gândirii noastre, au fost bisericuțele și mănăstirile din preajma vreunei biserici mai de seamă a vreunui scaun arhieresc. Retrași în sărăcăcioasele lor chilii, călugării pioși și de carte știutori notau zi cu zi faptele mai de seamă a vré-unni voevod sau vre-unui arhieru, ori se îndeletniceau cu traducerea ori copierea cărților sfinte. Rezultatele muncii acestor harnici bărbați formează pedestalul templului literaturii noastre de azi. Traducerile și scrierile bisericești sunt manifestarea primă a sufletului nostru către literatură. Haina slavonă a scrierilor și traducerilor bisericești nu este aceasta vre-o umilire pentru noi. Apusul luminat încă a avut limbă străină, cea latină, pe care o are și astăzi în serviciul bisericii. Limba slavonă era socotită — prin excelență — limba răsăritului, a ortodoxismului, iar în ortodoxism noi ne-am născut. El nu este pentru noi epigonism sau moștenire, ci este o parte integrantă a întregii noastre firi etnice. În mediul acestei credințe ne-am născut, în curăția și puritatea adevărurilor ei ne-am nutrit sufletele și cu ele ne-am desvoltat ca națiune; viața proprie ne-a concrescut aproape cu această credință. Sufletul ni s'a zămislit în formula acestei culturi și deci viața lui ne este condiționată de ea!

Când marile desbinări religioase, ori mai bine zis revoluțiunea lui Luther și Calvin au luat ființă, zguduitorul puternic avu ecou și în depărtatul răsărit. În biserica noastră se resimți el prin lentă, dar serioasă, traducere de cărți bisericești pe limba românească. Las' că altele, cu totul altele, erau intențiunile corifeilor lui Calvin la noi, numai cât ele au avut cu totul alte rezultate — binefăcătoare pentru noi, anume: introducerea limbii române în slujba bisericească. Ierarchii vrednici și darnicii voievozi începură de acum a sprijini, cu vorba ori cu fapta, modestele încercări de traduceri pe românește a cărților sfinte. A fost un timp, când mănăstirile românești din fundăturile Carpaților au fost purtătoarele culturii religioase a răsăritului; punctele culminante au fost atunci, când se înt-

roduseră tipografia și tiparnițe în serviciul bisericesc, prin școalele de pe lângă acele mănăstiri. În acest fel deci, pe temelia literaturii religioase, ia naștere literatura profană. Luă începuturi în biserică arta și sub alte forme. Harnicii călugări din trecut și cu oarecare dar artistic decorau cu penclul lor pereții simpli ai bisericilor și mănăstirilor. Așa ia naștere, în biserică, pictura și este apoi totdeauna protejată de ea. Icoanele de lemn de prin lăcașurile sfinte încă sunt — alături de picturile de pe ziduri — cele mai vechi monumente de pictură românească. De asemeni sculptura, ce a început prin încreștarea scoartelor dela cărțile bisericești, ori ornamentarea frumoasă dela stâlpii ușilor și deasupra lor. Îndeosebi însă arhitectura, prin minunatele ei modele a luat naștere în biserică și a fost ocrotită de ea. Mărețe și neasmutite sunt modelele de arhitectură bisericească: mănăstirile noastre. Au putut să se desvolte armonios și să progreseze, căci în afară de biserică prin mijlocirea ei au fost încurajate cu ajutoare materiale, îndeosebi de către darnicii voievozi ai țării române, cari până în Bizanț și mai departe, la muntele sfânt, au răspândit faima bogăției și a darniciei lor.

Acești voievozi români din principate dăruit-au bani și moșii diferitelor mănăstiri de pe muntele sfânt (Athos), dar au dăruit și bisericii ortodoxe din Transilvania după putințele lor și mai ales după îngăduințele principilor ardeleni. Aceștia din urmă erau aproape totdeauna străini de biserică și națiunea română și de interesele lor. Iar dacă obvenia vre-un neajuns politic ori social, nu întârzia nici interzicerea sub amenințarea cu pedepse grele a relațiilor de tot felul dintre Români și cei din principate și cei din Transilvania. Singură biserică menținea legăturile dintre vlăstarele înstrăinate ale aceluiași trunchiu și le dădea aceeași sevă nutritoare, păstrându-ne unitatea noastră etnică.

Dar s'au întâmplat și lucruri mai grave. În cazuri de răscoale ori revoluții ale iobăgimii, ori în altele acestora asemănătoare împrejurări, a fost aspru oprită și greu pedepsită chiar trecerea călugărilor și a preoților dintr'un principat la noi în Transilvania și viceversa — dela noi dincolo.

Puține au fost clipele de înălțare, puține momentele, când biserică a fost stăpână pe soarta ei, ori mai bine zis s'a bucurat de oarecare protejare. Astfel de momente nu înregistrează lunga ei istorie decât foarte puține, căci puțini au fost domni, în vinele cărora curgea sânge românesc. Cei mai mulți principii, străini de neam și biserică românească, arareori o favorizau, iar acele rari excepțiuni erau fie viclene și fățarnice apucături și curse de seducere, fie manifestări, mult — puțin sincere, reclamate de împrejurările timpului, nefavorabile pentru ei. — În liniamente gene-

răle soarta ei a fost cât se poate de vitregă și — dupăcum am menținut mai sus — această stare a împărțit-o și cuvântătoarea ei turmă. Într'un târziu, când paharul suferințelor era aproape plin, când prăpastia stătea gata să înghită și biserică și neam românesc, providența a trimis un nou Mesia pentru noi în persoana nemuritorului Șaguna. Dânsul, prin spiritul său adânc, cunoscând profund situația bisericii sale, a reînviat autoritatea veche, a recăștigat drepturile ei de odinioară. Prin legea sa organică („Statul organic“) a îngrădit-o ca într'o cetate puternică, împiedecând orice atac ori amestec străin, garantându-i independență și dezvoltare pentru totdeauna.

Să încercăm a reconstitui în mod fugar frumosul și providențialul rol din trecut al bisericii noastre, ca astfel — cum spuserăm la început — cunoscându-i bine trecutul, să-i putem prevedea și proroci viitorul ei: sinteza misiunii ei apostolești.

„Dela început și dealungul istoriei biserică a fost una cu națiunea românească. Tot ce avem astăzi mai scump și cu care ne mândrim, nu ne vine decât dela biserică și prin biserică, de ex: cel mai vechiu monument al limbii noastre care atestă lumii latinitatea noastră, este terminologia bisericească; cele mai vechi cărți ale noastre sunt cărțile bisericești; cele mai vechi monumente de pictură sunt icoanele noastre; cele mai mărețe monumente și mai frumoase modele de arhitectură ale noastre sunt mănăstirile noastre. Primele focare de cultură, multă puțină câtă a fost, nu le găsim decât în mănăstirile noastre.“^{*)} Biserică ne-a păstrat limba și naționalitatea, cultura și ortodoxia noastră; ea ne-a păstrat unitatea noastră etnică. Acestea sunt adevăruri istorice, stabilite astăzi pe deplin și necontestate de nimeni!

Biserică, ca o corabie mântuitoare ne-a adus acum la limanul mântuirii. Din ghiarele morții întunecoase am trecut în grădina vieții libere: astăzi visul nostru de aur s'a împlinit! După suferințele grele cuvine-se acum bisericii timpul de renaștere și reîntărire. Ea a dat cele mai mari jertfe în trecut, ei, bisericii ortodoxe, i-se cade cinste și întâietatea în țara noastră mare și liberă. O renaștere și reîntărire a bisericii înseamnă renașterea sentimentului religios în credincioșii ei.

Marele război al popoarelor, acel care a contribuit la realizarea dorințelor noastre milenare, a avut și urmări neplăcute. Între altele, a clătinat templele interne ale credinței, a zguduit sentimentul religios al mulțimii, iar acum în apa tulbură a inimii lor pescuesc sectarii de diferite nuanțe.

*) Gh. Ionescu. Istoria bis. rom. din Dacia Traiană. V. I.

Este o datorie sfântă, izvorită din pietate și recunoștință, a întări mai mult ca oricând, credința dreaptă în inimile slabe și șoviătoare. Este un postulat sfânt acesta și se adresează tuturor: cleric ori laic, bătrân și tânăr, de a contribui, în măsura puterilor noastre pentru întărirea bisericii.

Christos Mântuitorul zicea: „Dați cesarului cele ce sunt ale cesarului iar lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu“.

Cesarului îi dăm ofranda cuvenită, patriei iubire sinceră, iar bisericii evlavie și pioșenie adâncă. Nu iubire de pe buze ori evlavie fățărnică, ci izvorită din inimă sinceră; nu vorbe goale ori fraze bombate să o exteriorizeze, ci fapte, fapte izvorite din iubire adevărată și credință nestrămutată.

— Dacă în trecut candela credinții ardea în continuu luminos în inimile încălzite de biserică, datoria de recunoștință ne îndeamnă, ca în loc ca să ne lăpădam de ea, să ținem mai mult ca oricând la adevărurile ei eterne, căci, după cuvintele S. Ciprian: „cel ce n'are de mamă biserică, nu poate avea pe Dumnezeu tată“.

Alianța universală pentru înfrățirea popoarelor prin biserică.

Constituirea Comitetului național român al Alianței.

Joi, în 29 Ianuarie a. c., a avut loc la Ministerul Cultelor și Artelor o conferință a reprezentanților diferitelor confesiuni din țară, în vederea organizării definitive a Comitetului național român al Alianței universale pentru înfrățirea popoarelor prin biserică.

Conferința a fost prezidată de P. S. Sa Episcopul Vartolomeiu al Râmnicului.

După lungi și serioase debateri s'au votat statutele comitetului, în baza cărora se va începe cât mai curând o întinsă activitate pentru realizarea scopurilor fixate de comitet și cari sunt următoarele:

a) Să creeze între diferitele confesiuni și stări sociale din România o apropiere cât mai intimă, care să ducă la raporturi de efectivă și sinceră înfrățire întru Christos.

b) Să contribuie prin această apropiere creștinească la aplanarea asperităților cauzate în trecut printre credincioși diferitelor confesiuni.

c) Să stăpânească în toate domeniile vieții publice ale țării spiritul adevărat creștin.

d) Să creeze instituții caritative și educative accesibile tuturor creștinilor, fără deosebire.

e) Să puie de acord viața religioasă și morală din România cu aceea a celorlalte țări creștine.

f) Să execute hotărârile Comitetului central al Alianței universale, întru cât nu sunt în contradicție cu interesele bisericii, cu constituția și cu legile țării.

Mijloacele, prin cari noul comitet urmărește realizarea acestor scopuri sunt:

a) Întrunirea cât mai deasă a reprezentanților diferitelor confesiuni la o muncă comună de propovăduire a păcii evanghelice cu iapta, cu graiul și în scris.

b) Participarea, prin delegați, la lucrările Comitetului central al Alianței și la congresele ei generale și regionale.

c) Publicarea unei reviste menite a face posibil schimbul de vederi între diferitele confesiuni și apropierea dintre ele, precum și pentru a face legătura între preocupările Comitetului național român și între ale comitetelor similare din alte țări și ale Comitetului central.

d) Publicare de lucrări informative și de propagandă.

e) Înființarea de filiale în diferitele regiuni și orașe ale țării.

f) Organizarea unor sărbări anuale cu concursul autorităților superioare ale tuturor confesiunilor, spre a trezi și în sufletul mulțimilor credincioase interes pentru idealul păcii statornice, fie prin servicii divine anume întocmite spre acest scop, fie prin predici și paremi populare.

Comitetul național român este alcătuit din 40 de membri și anume: din 27 ortodoxi (între cari și un rus și un sârb), 3 grecî-catolici (2 români și 1 rutean), 3 romano-catolici (1 român, 1 ungur, 1 șvab), 3 reformați, 2 evanghelici-luterani 1 unitar și 1 armean.

Iată și numele membrilor comitetului:

a) *Ortodoxi*: PP. SS. LL. Episcopii: Vartolomeiu al Râmnicului, Roman al Orăzii-Mari, Nicolae al Clujului, Lucian al Romanului; dl. ministru al Cultelor Al. Lăpădat; PP. CC. Lor: Arhimandrișii I. Scriban, Stefan Nicolice' (sârb din Timișoara); profesorii universitari: Dr. V. G. Ispir (secretar gen. la Ministerul Cultelor), Dr. Drag. Demetrescu, Dr. I. Mihălcescu, Dr. I. Lupaș, Dr. O. Ghibu, Dr. V. Șesan; insp. gen. J. G. Savin; dir. gen. Dr. P. Ionescu; profesorii Serban Ionescu, Dr. Gh. Bogdan; protopresbiterii și preoții: I. Popescu — Moșoia (București); Cicerone Iordăchescu (Iași), Gs. Ghica (R.-Vâlcea), Andreiu Ludu (Cluj), Dr. A. Magier (Oradea-mare), Dr. G. Ciuhandu (Arad), Nic. Colan (Sibiu), Serg. Bejan și C. Trofimov (Chișinău), și I. Zlatov (rus din Chișinău).

b) *Grecî-catolici*: Dr. Al. Borza (Cluj). Dr. I. Coltor (Blaj) și prof. Lutzky (rutean, Cernăuți).

c) *Romano-catolici*: Arhiep. Tr. Cizsar (București), Dr. Elemer Gyárfás (Diciosânmartin).

d) *Reformați*. Dr. E. Tökés (București), Dr. I. Szász (Sf. Gheorghe) și Dr. Imre (Cluj).

e) *Evanghelici-luterani*: Dr. Honigberger (București), Dr. G. Imre (Cluj).

f) *Unitar*: Dr. Boros (Cluj).

g) *Armean*: protoiereul Lazarovici (Iași).

Comitetul astfel compus are ca președinte de onoare pe I. P. S. Sa Mitropolitul primat dr. Miron E. Cristea.

Printre cele dintâi lucruri, pe cari le va face comitetul, va fi publicarea unei reviste cu numele: „*România Creștină*“, care va apărea la Cluj.

Expulsarea Patriarhatului din Constantinopol.

Sanctitatea Sa Patriarhul Constantin VI, după cum am fost anunțat în numărul nostru trecut, a fost expulsat din Constantinopol de către guvernul turcesc. Astfel Sanctitatea Sa a părăsit sediul patriarhal și între manifestațiile de simpatie ale poporului grecesc, indeosebi ale refugiaților, peste Salonic a sosit în Grecia.

Această expulsare a produs o agitație enormă în toată Grecia. Parlamentul grecesc, după ce a blamat acțiunea guvernului turcesc față de înaltul ierarh, și-a ridicat ședința în semn de doliu. Toate asociațiile și organizațiile de muncitori, profesioniști și comercianți, precum și toate comunitățile religioase și laice au votat proteste, asigurând, că națiunea întreagă este de acord cu guvernul spre a cere și obține satisfacție. La Atena s'a ținut un meeting monstru, la care primarul orașului și alți oratori au vestejit atitudinea insolentă a guvernului din Angora. Presa și toate partidele politice manifestă aceleași sentimente. Adunarea națională a adresat o adresă de protestare tuturor parlamentelor străine. Guvernul grec a însărcinat pe ministrii săi la București și Belgrad, să ceară sprijinul ambelor state în acțiunea ce Grecia va întreprinde în chestia expulsării patriarhului ortodox.

Prin expulsarea patriarhului ecumenic s'a jignit adânc întreaga lume ortodoxă. Lumea creștină va și să reacționeze în contra acestei lovituri ne mai auzite. Toate bisericile ortodoxe, astăzi autocefale și cari își trag originea din vechiul Bizanț, au păstrat un sentiment de strânsă solidaritate cu patriarhul ecumenic. În locul Rusiei, protectoara ortodoxiei de odinioară, țările ortodoxe de astăzi, în frunte cu România, vor și să afle calea, că să respingă această insultă adusă ortodoxiei și să silească Turcia la respectarea tratatului dela Lausanne, ridicând astfel prestigiul tronului patriarhal ecumenic.

Ș T I R I

Personale. P. S. Sa Episcopul nostru diecezan Iosif a plecat Miercuri la București, unde va lua parte la ședințele Sf. Sinod.

Inființarea patriarhatului român. În ședința sa din 4 Febr. a. c., Sf. Sinod a hotărât înființarea patriarhatului pentru biserica ortodoxă română, recunoscându-i I. P. S. Mitropolitul primat Miron titlul de patriarh al României. În urma acestei hotărâri, Mitropolitul primat al României de azi înainte va purta titlul protocolar și canonic de: „Arhiepiscop și Mitropolit al Ungro-Vlahiei, Patriarh al României“.

Parastas pentru fericitul episcop Ioan Popasu. La 5. Februaie a. c. s'au împlinit 36 ani dela moartea fericitului episcop Ioan Popasu, primul episcop al diecezei noastre reînființate. Ca în toți anii, în această zi s'a celebrat parastas solemn pentru odihna sufletului ilustrului episcop, care ca un far luminos va străluci pururea în istoria eparhiei noastre.

Parastasul s'a săvârșit în biserica sf. Ioan din cimitir, unde înaltul ierarh își doarme somnul de veci. Au servit protopresbiterii A. Ghidiu, Dr. St. Pop și preotul-prof. P. Vuc, cu asistența diaconului I. Medelean. De față erau membrii Consistorului diecezan, profesorii și elevii dela Institutul nostru teologic diecezan.

La sfârșitul parastasului, P. On. D. protopresb. A. Ghidiu a rostit o cuvântare plină de avânt, în care a arătat greutățile și neajunsurile pe cari le-a întâmpinat și cu cari a avut de luptat fericitul episcop, precum și meritele nepéritoare, pe cari și-le-a câștigat întru desvoltarea culturală, morală și materială de astăzi a eparhiei noastre.

† **Pavel Chimir**, bătrânul preot al parohiei din Șopotul vechiu, a adormit în Domnul în ziua de 21 Ianuarie a. c., în al 82-lea an al etății și al 56-lea an al preoției sale cinstite.

Odihnească în pace!

Ședința festivă a Societății de lectură „Ioan Popasu“ a studenților dela Institutul nostru teologic, cum era anunțat, s'a ținut în seara zilei de 2 Februaie a. c.

Programul a fost bine ales și a reușit pe deplin. Cu multă bucurie sufletească am constatat, că tinerimea studioasă dela Institutul nostru teologic se nizuște și s'a și achitat pe deplin de sarcina de a ridica nimbul ședințelor festive la strălucirea lor de odinioară, ceea ce a spus și vicepreședintele Societății, dl. Cuzman Lăpădat, în cuvântarea sa de deschidere.

Plăcut atins de cuvintele vicepreședintelui, P. S. Sa Episcopul diecezan Iosif, care a ținut să onoreze cu înalta Sa prezență nizuințele de propagandă culturală și religioasă a viitorilor săi lucrători în viața Domnului, cu cuvintele adevărat părintești a pus la inima tinerilor clerici, ca pururea să aibă înaintea ochilor lor sufletești faptele mari ale fericitului episcop Ioan Popasu, care este protectorul Societății lor de lectură și a cărui duh numai atunci se va bucura, dacă vor fi tari în credință și în iubirea de neam și lege.

Disertația dlui Nicolae Cornean, stud. a. II, despre „Rolul bisericii ortodoxe în trecutul neamului românesc“ a fost o lucrare științifică, lucrată cu multă pricepere și și a întrecut așteptările noastre. Clericul Ilie Mihața din a. II a declamat cu mult simț poezia „Logodnica mortului“. Mai bine s'a prezentat în „Dacia și România“, pe care a predat-o împreună cu clericul Ilie Groșșian din a. II. Piesele corale au fost executate clai și precis.

Impresie adâncă a făcut cântarea „Acestea zice Domnul către Iidovi...”, care a plăcut foarte mult publicului asistent.

După program a urmat dansul, care a ținut până în zori de zi.

Am avut iarăși o sărbătoare aleasă, care a întrunit la o clipă de bucurie și veselie națională tot ceea ce Sebeșul are mai select. Păcat numai, că unele familii românești, cari dela petrecerile internaționale și străine nu lipsesc, au ținut să se remarce prin absența lor. (Rap).

Hirotonire. Duminecă, în 1. Februarie a. c., P. S. Sa Episcopul nostru diecezan Iosif a binevoit a hirotoni întru preot pe cand. de preoție Nicolae Căreba, ales paroh în parohia I din Rudăria.

Sfințirea clopotelor în Vrani. Din inițiativa comitetului parohial, în frunte cu vrednici preoții: Nicolae Balmez și C. Panciovan, s'a întreprins în mijlocul credincioșilor nostri din Vrani o colectă pentru procurarea a 2 clopote, în locul celor rechiziționate în timpul războiului. Colecta a reușit peste așteptare, realizându-se aproape 160.000 Lei.

În ziua de 31 Ianuarie a. c., clopotul rămas de veghe în turnul bisericii chema duios pe credincioși, ca să ia parte la aducere celor două clopote dela gară. S'a format un cortegiu frumos, pe care-l deschid câțiva călăreți, cari sunt urmați de fanfara și de corul din comună. Vin apoi copiii de școală, după cari urmează 2 care, trase de câte 4 boi, frumos împodobite cu flori și cu covoare, în care erau așezate cele 2 clopote, cari sunt însoțite de mulțimea credincioșilor până la sf. biserică, unde pâr. N. Balmez încheie începutul sărbătorii cu o cuvântare potrivită.

Sfințirea clopotelor s'a făcut la sărbătoarea Intimpinarea Domnului, în cadrul unor și mai impunătoare sărbători, îndată după sf. liturgie. Actul sfințirii s'a săvârșit de către ambii preoți locali, iar răspunsurile le-a dat corul din localitate. Preoții au ținut apoi câte o frumoasă cuvântare, îndemnând pe credincioși la alipire către credința străbună și la jertfă pentru s. biserică, care este singura noastră ocrotitoare în lupta vieții plină de ispite.

Cinste și laudă credincioșilor nostri din Vrani și păstorilor lor! (Tr. C.)

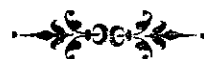
Introducere în parohie. La sărbătoarea Sf. Trei Ierarhi, 30. Ianuarie a. c., a fost introdus în parohia II reactivată din Silha capelanul de până aci Victor Popoviciu. Actul introducerii s'a săvârșit de către P. On. D. Dr. George Popoviciu, protopresbiterul Lugojului, cu solemnitatea cuvenită.

O mare descoperire. Medicul Dr. Robert Green din Chicago a aflat un microb, care ucide toți germenii boalelor, afară de al ofitei. Microbul acesta, numit phage, e un parazit, care trăiește hrănindu-se cu microbii producători de boale. Îndată ce e introdus în corp, el începe goana după germenii boalei, pe care are misiunea să o tămăduiască. Pentru tuberculoză microbul e foarte activ, dar îi trebuie eforturi prea mari ca să o extermine.

Aviz. Pâr. Dr. Seb. Stanca, asesor Consistorial în Cluj, a pus sub tipar cartea sa: „Contribuția preoției române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului”, care cuprinde calvarul acestei preoții în anii 1916—1919 cu datele personale și fotografiile tuturor preoților români (ortodocși și uniți), cari au fost internați, întemnițați, osândiți etc. Cartea apare în luna viitoare, format mare, circa 15 coale de tipar și costă 60 lei. După ce autorul scoate numai un număr restrâns de exemplare, roagă pe cei ce voiesc a comanda această carte, să-i comunice până la 15 Febr. a. c. câte exemplare doresc, trimițând tot odată și costul lor.

Având în vedere importanța istorică a acestei lucrări, pentru prestigiul preoției ar fi de dorit, să nu lipsească din casa nici unui preot, nici din bibliotecile parohiale și școlare.

CONCURSE.

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Consistor diecezan dată 19 Aprilie a. c. Nr. 1776 B. ex. 1924, se descrie din nou concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, pentru ocuparea postului II de paroh în parohia de clasa I. din *Sân-Mihaiu*, protopresbiteratul Vârșetului, județul Torontal.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune parohială, constătătoare din 33 jug. 532 st. □

2. Stola și birul uzitat.

Se obsearvă, că dările după realitățile primite în uzufruct va avea să le supoarte însuși alegândul paroh și tot dânsul va avea să îngrijească și de locuință, nefiind casă parohială.

Se obsearvă, că în lipsă de concurenți cvalificați pentru parohii de cl. I., se admit și concurenți cvalificați pentru parohii de cl. II.

Recurenți sunt poștiți a-și înainta petițiile de concurs, instruate conform Regulamentului pentru parohii, Prea On. Domn protopresbiter Traian Oprea în Vârșet și sunt poștiți a se prezenta, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului, în sf. biserică în vre-o Duminică ori sărbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în tipic și cântare.

Sân-Mihaiu, din ședința comitetului parohial ținută la 11/12 August 1924.

Corneliu Curie m. p.
paroh, pres. com. par.

George Datcu m. p.
not. com. par.

În coșelegere cu mine: *Traian Oprea* m. p., protopresbiter ort. rom.

Pentru ocuparea postului de paroh la parohia de cl. II. din *Biserica-albă* (Belackva, Iugoslavia), protopresbiteratului Bisericii-albe, în conformitate cu ordinul consistorial din 14 Martie 1924 Nr. B ex 316 1924, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune parohială de 32 jug. pământ arător, după care alesul are să supoarte sarcinile publice.

2. Birul, stola și venitele îndatinate.

3. Nefiind casă parohială, alesul va avea singur să se îngrijească de locuință, primind dela biserică un ajutor anual de 1200 adică: Unamiedouă sute Dinari, până la cumpărarea unei case parohiale.

4. Retribuțiunea ce preotul va capăta ca catichet la gimnaziu, la școala superioară de fete, dela școlile elementare și la robi.

5. Molitvele (rugăciunile), cari să fac la biserică noastră, încă aduc un venit lunar dela 100—400 Dinari.

Doritorii de a ocupa acest post să-și trimită recursele, instruate conform normelor în vigoare pentru parohii, Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral din Vârșeț (Vrsac).

Tot odată sunt poftiți recurenții să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie.

Biserica-albă, din ședința comitetului parohial, ținută la 6 Iulie 1924 st. n.

Dr. Aureliu Novacu m. p.   **Ioan Câmpurean** m. p.
preș. comit. par.   not. comit. par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea* m. p. protopresbiter.
2—3

Pe baza ordinațiunei Ven. Consistor diecezan ddtto 19 Aprilie a. c. Nr. 1776 B. ex 1924, se escrie a II-oară concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de paroh în parohia a II. de clasa I. din comuna *Grebenăț*, protopresbiteratul Vârșețului, cu următoarele.

Emolumente:

1. Una sesiune parohială, constătătoare din 32 jugere și 1750 □ stânjeni pământ arător.

2. Stola și birul uzitat.

3. Casă parohială nu este; deci de locuință se va îngriji alesul preot; afară de aceea va plăti și darea după pământul ce-l folosește.

Dpritorii de a ocupa acest post să-și înainteze rugă-rile, instruate conform Regulamentului pentru parohii, Prea Onoratului Domn protopresbiter Traian Oprea în Vârșeț și sunt poftiți a se prezenta, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului, în sfântă biserică în vre-o Dumirecă ori sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, dar nu în ziua de alegere.

Grebenăț, din ședința com. par. ținută la 25 Nov. 1924.

Stefan Balea
preș. com. par.

Mihai Voîn
not. com par.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea* m. p.
protopresbiter.   2—3

CEASORNICAR ȘI MECANIC

FRIDERIC GROCHOWINA

CA ANSEBEȘ

Str. EPISCOP POPASU

(Institutul teologic)

Furnizează, montează și preia reparaturile ceasurilor dela biserici.

